

ΣΑΝ ΣΗΜΕΡΑ ΤΗΝ 11Η ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1912 ΕΝΣΩΜΑΤΩΝΕΤΑΙ
Η ΣΑΜΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΜΗΤΕΡΑ ΕΛΛΑΔΑ

103 Χρόνια στον Εθνικό κορμό

Γράφει και επιμελείται ο Κώστας Πάσσας

Εχει αποδειχθεί ότι κανένας λαός στον κόσμο δεν κέρδισε την ελευθερία του χωρίς αγώνες και γενικά μεγάλες θυσίες. Βέβαια η διπλωματία, τα διαφορα διαβήματα, υπομνήματα κ.λ.π. μπορεί να παίζουν σπουδαίο ρόλο και να δημιουργούν κλίμα, όμως σίγουρα δεν φέρνουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα, ιδίως όταν η χώρα που αγωνίζεται για δικαιώματα και ελευθερίες είναι μικρή, οπότε πολύ δύσκολα ακούγεται από τους ισχυρούς της γης.

Με το πρωτόκολλο του Λονδίνου της 3ης Φεβρουαρίου 1830 απέκλεισαν οριστικά την Σάμο από τα σύνορα του ελεύθερου Ελληνικού κράτους με την δικαιολογία την μικρή απόσταση που την χωρίζει από την Μικρά Ασία. Οι Σαμιώτες από νικητές έπρεπε να γίνουν ηττημένοι. Αυτοί που ντρόπιασαν τους Τούρκους και δεν αφσαν τζαμί να κτισθεί στα αγια χώματα του νησιού έπρεπε να σκύψουν το κεφάλι και να δεχθούν την σκλαβιά. Οι Σαμιώτες με τον ακούραστο αρχηγό Λυκούργο Λογοθέτη ρίχνονται σε νέους αγώνες ενάντια στην ευρωπαϊκή πολιτική. Πίστευαν πως θα δικαιωθούν και θα συμπεριληφθεί η Σάμος στο νεοσύστατο ελεύθερο ελληνικό κράτος. Αλλά η πολιτική και ο χάρος είναι εξ ίσου άδικα και κουφά.

Η Σάμος στις 11 Μαρτίου 1834 γίνεται ηγεμονία υπό την προστασία των τότε μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης με μεγάλα προνόμια. Όταν αναγνωρίστηκε η ηγεμονία επρότειναν να αναλάβει ηγεμόνας ο γηραιός τότε αρχηγός της Σαμιακής επανάστασης Λυκούργος Λογοθέτης. Και ο μεγάλος πατριώτης έδωσε την χαρακτηριστική αυτή απάντηση – ΣΤΑ ΓΗΡΑΤΙΑ ΜΟΥ ΔΕΝ ΓΙΝΟΜΕ ΠΡΟΔΟΤΗΣ.

Η ηγεμονία κράτησε 80 ολόκληρα χρόνια. Η ιδέα της ενσωματώσεως με την Μητέρα Ελλάδα δεν έφυγε ποτέ από τις Σαμιώτικες καρδιές. Ζητούσαν την κατάλληλη ευκαιρία για να διώξουν τους Τούρκους από το νησί. Το ήθελαν περα για πέρα Ελληνικό και όχι νοθευμένο.

Στις 7 Σεπτεμβρίου 1912 με αρχηγό τον μετέπειτα πρωθυπουργό της Ελλάδος Θεμιστοκλή Σοφούλη κυρήξαν την επα-

νάσταση στο Καρλόβασι στον ίδιο χώρο που το 1821 ο Λυκούργος Λογοθέτης είχε κηρύξει την επανάσταση στους ίδιους αιώνιους εχθρούς μας.

Στις 11 Νοεμβρίου 1912 αντιπρόσωποι από όλα τα χωριά του νησιού μετά από πάνδημη δοξολογία στο ναό του Αγίου Σπυρίδωνος κήρυξαν την ένωση της Σάμου με την Μητέρα Ελλάδα. Από το ηγεμονικό μέγαρο κατέβασαν την Σημαία της ηγεμονίας και στη θέση της ανέβασαν την γαλανόλευκη. Πόθοι και όνειρα τόσων και τόσων γενεών πραγματοποιούνται την ιερά εκείνη στιγμή, όταν ο ελεύθερος ελληνικός αέρας ξεδίπλωσε την γαλανόλευκη.

Η 11η Νοεμβρίου 1912 είναι η ημέρα που εδικαίωσε τους αγώνες και τις θυσίες του Σαμιακού λαού, είναι η ημέρα που στο νησί του θρύλου και της ομορφιάς, στην πατρίδα του φιλοσόφου Πυθαγόρα και στην κατοικία της Θεάς Ήρας, ανέτειλε ο ηλιος της λευτεριάς, είναι η ημέρα που από τις απότομες βουνοπλαγιές του Κέρκη μέχρι του κορφοπριονοτού Καρβούνη αντixούσαν οι παϊάνες...

*Το νησί τον Πυθαγόρα
Ζαν τον ήλιο λάμπει τώρα
Κι όλα τα χρυσώνει η λευτεριά.*

Πρωτοβουλία προς μίμηση

11 Νοεμβρίου 1993. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Σαμιακής Αδελφότητας Σύνδεσ - «ο Λυκούργος» - κατέθεσε στεφάνι στο μνημείο των πεσόντων στο Martin Place εις ένδειξη τιμής και ευγνωμοσύνης προς τους αγωνιστές της ελευθερίας και της ενσωματώσεως της Σάμου. Από δεξιά προς αριστερά: Γεώργιος Μυλωνάς, Σταύρος Γαργαλιάνος, Νίκος Βακάλαρος, Χρήστος Ζόγγος, Αντώνιος Μυλωνάς, Γιάννης Καρλοβασίτης (με τον εγγονό του), Μιχάλης Πανουράκης, Νίκος Ευσταθίου και Γιάννης Χρήστου.

Ο ΣΑΜΙΩΤΗΣ ΕΙΝΑΙ!

Ο Σαμιώτης είναι ένας τύπος διαλεκτός μέσα σ'ολάκερο το Πανελλήνιο. Τίμιος και ντόμπρος. Περήφανος μα καί καταδεκτικός. Ανοιχτοχέρης κι' ανοιχτόκαρδος. Έχει σε μεγάλο βαθμό υψωμένο το αίσθημα της οικογενειακής τιμής, αγαπάει και τιμά τους ξένους, λατρεύει τη φύση, είναι παλληκάρης και έτοιμος να θυσιάσει για τα ανώτερα ιδανικά, για τη λευτεριά τη δική του, μα και για την λευτεριά των άλλων. Συγκρατημένος και φρόνιμος εκεί που η περίσταση το επιβάλλει. Δεν τον τρομάζουν οι δυσκολίες της ζωής, και τις αντικρύζει πάντα με διάθεση φιλοσοφική.

Ο Σαμιώτης ξεχωρίζει για την υπερβολική του εξυπνάδα, που κάποτε φαίνεται και σαν πονηριά. Στολίζει την κουβέντα του με ένα ειρωνικό πνεύμα που πολλές φορές αγγίζει τα όρια του πειραχτικού (πειραχτείρι). Το Σαμιώτικο χιούμορ το γεμάτο πνεύμα, άκακο και απείραχτο είναι γνωστό σε ολάκερο το Ελληνικό έθνος. Ο βασιλεύς της Γαλλίας Λουδοβίκος 16ος όταν επισκεύθει την Σάμο το 1778 είπε «οι Σάμιοι διακοσμούνται υπό προσόντων αξιαγάστων, οι χαριέστεροι και πνευματωδέστεροι των Ελλήνων όντες».

Ο Σαμιώτης είναι χωρατατζής και γλετζές. Ευγενικός και καταδεκτικός. Δουλεντής και γεννημένος για οικογένεια. Σε όλες του τις πράξεις οδηγητής με το νού του και μόνο στον έρωτα σκέφτεται με την καρδιά και αισθάνεται με τον εγκέφαλο. Είναι ο λαμπικαρισμένος τύπος καλλιεργημένου και πολιτισμένου ανθρώπου, τόσο πολύ, που ο ακαδημαϊκός Σπύρος Μελάς χαρακτήρισε κάποτε τους Σαμιώτες και είπε πως είναι οι «Παρισιάνοι του Αιγαίου».

